

Στέφανος Βασιλειάδης

En Pyri (1973/1975),

για κοντραμπάσο και μαγνητοταινία

Το έργο παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στην Ελληνοαμερικανική Ένωση στις 5 Ιανουαρίου 1973, ως έργο ηλεκτρονικής μουσικής (4 στερεοφωνικές μαγνητοταινίες) και είναι αφιερωμένο στη μνήμη του Γιάννη Χρήστου. Το 1975, ο συνθέτης συνεργάστηκε με τον κοντραμπασίστα Ανδρέα Ροδουσάκη (1932-2022), προκειμένου να δημιουργήσουν από κοινού το οργανικό μέρος της νέας, αναθεωρημένης εκδοχής του έργου. Ανάμεσα στις σημαντικότερες παρουσιάσεις αυτής της συνεργασίας συγκαταλέγεται και η πρώτη πολύτεχνη παρουσίαση του *En Pyri* στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού (Παγκόσμιες Μουσικές Μέρες, 12 Ιουλίου 1979), σε συνεργασία με τον εικαστικό Χαράλαμπο Δαραδήμο. Ο Στέφανος Βασιλειάδης, επιζών από το αυτοκινητιστικό δυστύχημα της 8ης Ιανουαρίου 1970, αφηγείται μέσα από τους ηλεκτροακουστικούς ήχους της μαγνητοταινίας και τον υπερβατικό δυναμισμό του κοντραμπάσου, τη μοιραία βραδιά του τραγικού συμβάντος, που στοίχισε τη ζωή στην πρώτη του σύζυγο, Αναστασία Βασιλειάδη, στον Γιάννη Χρήστου και στη Θηρεσία Χωρέμη-Χρήστου. Ο τίτλος του έργου απορρέει από την Καινή Διαθήκη: «ή γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται» (Προς Κορινθίους Α', 3:13) και συμβολίζει τη δοκιμασία του ανθρώπου μέσα από τη φωτιά. Όπως αναφέρει ο ίδιος ο συνθέτης: «Κάθε δοκιμασία, κάθε δυσκολία είναι σαν μια φωτιά που μας καίει· και εκεί αντέχουν μόνο τα αληθινά πράγματα. Ό,τι είναι ψεύτικο και ανούσιο καίγεται και μένει μόνο το καθαρό απόσταγμα της ποιότητας».

Θερμές ευχαριστίες στην οικογένεια του Στέφανου Βασιλειάδη και στους ομιλητές της αποψινής εκδήλωσης: Έβη Βασιλειάδη, Χαράλαμπο Δαραδήμο και Κωστή Ζουλιάτη.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ (1933-2004)

EN PYRI: Το κοντραμπάσο στην ελληνική ηλεκτροακουστική μουσική

ΠΑΡ 22 Νοεμβρίου 2024, 20:30

Αίθουσα Διδασκαλίας – Μουσική Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη»

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Το πρόγραμμα με μια ματιά:

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΓΚΕΛΑΡΗΣ

Circular Fragments in 2 movements (2020), για ενισχυμένο κοντραμπάσο, εφέ πεταλιών και προηχογραφημένο υλικό (α' εκτέλεση)

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΑΤΖΗΣ

The Birth of Venus (1990), για κοντραμπάσο και μαγνητοταινία

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

En Porí (1973/1975), για κοντραμπάσο και μαγνητοταινία

Συμμετέχουν:

Χάρης Παζαρούλας – κοντραμπάσο & επιμέλεια προγράμματος
Νεφέλη Σταματογιαννοπούλου – χειρισμός ηλεκτρονικού υλικού
Ελένη Χούμου – σχεδιασμός φωτισμού

Εισαγωγικές ομιλίες από τους: Έβη Βασιλειάδη, Χαράλαμπος Δαραδήμος, Κωστή Ζουλιάτη και Χάρη Παζαρούλα

Ο Χάρης Παζαρούλας είναι υποψήφιος διδάκτορας στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Η αποψινή συναυλία αποτελεί μέρος της διδακτορικής του διατριβής με τίτλο «Έργα Ελλήνων Συνθετών για Σόλο Κοντραμπάσο και Ηλεκτρονικά Μέσα. Ερευνητική και ερμηνευτική προσέγγιση του έργου *En Porí* (1973/1975), για κοντραμπάσο και μαγνητοταινία, του Στέφανου Βασιλειάδη (1933-2004)».

Κώστας Καγκελάρης

Circular Fragments in 2 movements (2020),

για ενισχυμένο κοντραμπάσο, εφέ πεταλιών και προηχογραφημένο υλικό

Το *Circular Fragments in 2 movements*, μέσω της αποσπασματικής συνοχής και της αντιπαραβολής φαινομενικά αντιθετικών στοιχείων, επιδιώκει να αναδείξει τον διάλογο και την αντίθεση ως θεμελιώδη στοιχεία της συνθετικής διαδικασίας. Γράφτηκε κατά τη διάρκεια της πρώτης καραντίνας το 2020 και αρχικά είχε τη μορφή μιας τριμερούς σονάτας για κοντραμπάσο και ηλεκτρονικά. Ωστόσο, η συνεργασία του συνθέτη με τον κοντραμπασίστα Χάρη Παζαρούλα, οδήγησε σε αναθεώρηση και αναδιαμόρφωση του μουσικού υλικού. Μέσα από μια συνεχόμενη διαλεκτική σχέση μεταξύ δημιουργού και ερμηνευτή, το έργο απέκτησε την τελική του διμερή μορφή, η οποία θα παρουσιαστεί σε πρώτη εκτέλεση στην αποψινή συναυλία.

Χρήστος Χατζής

The Birth of Venus (1990),

για κοντραμπάσο και μαγνητοταινία

Διάφορα γεγονότα κατά τη διάρκεια της σύνθεσης του έργου οδήγησαν στον τίτλο του και στην επιλογή του μουσικού υλικού. Το πιο κεντρικό από αυτά τα γεγονότα ήταν η γέννηση της κόρης μου, της Μαρίας. Στην πραγματικότητα, από τη στιγμή της γέννησής της, καθώς εκείνη αναδύοταν «... από τα ύδατα», η μυθική εικόνα της Αφροδίτης που γεννιέται από τη θάλασσα άρχισε να με στοιχειώνει. Μέχρι το τέλος του πρώτου μήνα της ζωής της, η δική μου Αφροδίτη, η Μαρία, είχε ήδη αποφασίσει για τα αγαπημένα της κομμάτια από το μουσικό κουτί. Εκείνο που ξεχώριζε απ' όλα ήταν το «Νανούρισμα» του Μπραμς. Αναπόφευκτα, αυτή η μελωδία βρήκε το δρόμο της μέσα στη σύνθεση περνώντας μέσα από διάφορες ονειρικές μεταμορφώσεις. Ολόκληρη η μουσική του μέρους της μαγνητοταινίας προέρχεται από τον ήχο των κυμάτων που σκάνε στην ακτή και τις χαμηλές νότες που αναδύονται από το κοντραμπάσο στη σκηνή. Από τον δομισμό του εναρκτήριου και καταληκτικού τμήματος, όπου οι διαστηματικές σχέσεις της αρμονικής σειράς μεταφέρονται στο πεδίο της αρμονίας και του ρυθμού, μέχρι τον μινιμαλισμό και τον ονειρικό σουρεαλισμό του μεσαίου τμήματος, το *The Birth of Venus* αφορά την παιδική, αθώα ομορφιά. Οι μουσικοί χαρακτήρες του έργου είναι απεικονίσεις χαρακτήρων από είδη ιστοριών που προορίζονται υποτίθεται για παιδιά, αλλά στην πραγματικότητα απευθύνονται στο παιδί που κρύβεται μέσα σε κάθε έναν από εμάς.

-Χρήστος Χατζής